

Az áprilisi Tiszatáj

A Költészet Napját köszönti színes és értékes összeállításával a Tiszatáj versrovata. (Itt jegyezzük meg, a magyar költészet ünnepléséből a tanulmányírók és kritikusok is kivesszük részüket: kivétel nélkül legújabb líránk egy-egy alkotóját, illetve alkotását választották tárgyul.) Az egykori, „harmadik nemzedék-ként” emlegetett költői csoportosulás két tagja, Csorba Győző és Jékely Zoltán is szerepel új műveivel. „Van költő, aki a szívvel gondolkodik, s van, aki az agy homloklebenyével érez. Csorba az utóbbi típusból való — a legkiválóbbak egyike” — írja a költőről — ugyancsak ebben a számban — Alföldy Jenő. Jékely Zoltán verseiben (különösen a Kő-ördög fohászában) a lírai groteszk szép példáit élveztethetjük. (A tanulmányok között Pomogáts Béla tollából Jékely eljegyzéséről és a budai Kapisztrán-toronyhoz című verséről is olvashatunk elemzést.) Farkas Árpád Alagutak a hóban című művét minden bizonnyal sokan az év legjobb magyar verseinek képzeletbeli antológiájában helyezik majd el. „Alagutakat a hóban! / Hű szándék, mozdulat, / Törékeny álmom, áldérgő elme / ne éljen a hó húsában / örökre elkeverve” — írja a romániai magyar költő. Jánosy István, Serfőző Simon és Simai Mihály versei mellett a két fiatal, Szegeden élő költő, Téglási Imre és Zalán Tibor munkáit említjük meg.

Az utóbbi időben prózáink állapotáról szólva már-már közhelyszerűen emlegetjük, hogy a realista regény és novella a 70-es években háttérbe szorult. Ellenpéldák persze bőven akadnak. Rajfai Sarolta Ki érte? című, a Tiszatáj áprilisi számában megjelent elbeszélése is ezek közé tartozik.

A Tiszatáj előző száma már jelezte, hogy a folyóirat a felszabadulás utáni magyar irodalom nemrég elhunyt nagy alakjától, Nagy Lászlótól áprilisban búcsúzik. Alig három évvel ezelőtt, a költő ötvenedik születésnapja alkalmából — a magyar folyóiratok közül elsőként — majdnem teljes számadott ki a Tiszatáj. Joggal írja a költőtől búcsúzó összeállításban Ila Mihály: „Nagy László elvesztésével a sors olyan ütést mért a szívtünkre, hogy leggonoszabb ellenségeink sem tudták volna kimódolni a sebeitésnek ezt a kegyetlenségét.” Mert ró-lunk van szó, amikor Nagy Lászlót siratjuk. Vitányi Iván fogalmazza ezt így: „Nagy Lászlóért mondunk rekvizitumot, de magunk mi-ért.” Szécsi Margit, Csóóri Sándor, Zek Zoltán, Raffai Sarolta, Vári Attila versei mellett ott találjuk a Kelet-Közép-Európában is hívekre, követőkre talált Nagy László barátainak írásait. A macedón Mile Nedelkoszki és a lengyel Tadeusz Nowak képviseli a műfordításai révén az európai líra magyarországi népszerűsítéséért is sokat tett Nagy László előtti tisztelgést. Kósa Ferenc a Nagy László halála utáni órák drámai krónikáját választotta írása keretéül, Czine Mihály „Egi s földi virágzás tükre...” cím-mel emlékeiből ír meg néhányat. Nagy László utolsó munkáit is közli a Tiszatáj, Zbigniew Herbert lengyel költő verseinek fordítását.

Az Örökség rovatban Bokor László három ismeretlen József Attila-dokumentumot publikál. Győri Imre, az MSZMP KB titkára Komócsin Zoltánnak, „a magyar és a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom kiemelkedő egyéniségének” munkásságát méltatja. „Ko-

mócsin Zoltán elvtárs jogosan lehet példaképe a felnövő nemzedéknek. A ma ifjúsága elvűsége, nép-iránti felelőssége, igaz hazaszeretete, cselekvő internacionalizmust tanulhat tőle közös ügyünk, a társadalmi haladás és a béke szolgálatában” — írja Győri Imre. A tanulmányok között találjuk Fodor András József Attila Április 11 című verséről írt elemzését. Fője Géza esszéje (Még egyszer Sinka István) — miként a szerző írja — „kiegészítő vallomás” Görömbi András Sinka-kismonográfiájához. Sik Csaba az 1945 utáni évtized magyar lírájának izgalmas kérdéseit érinti (Irodalomtörténeti fejezet — madártávlatból). A tanulmányok sorát Belohorsky Pál Nagy Lászlóról szóló írása zárja. — Illyés Gyula Különös testamentum című kötetéről Görömbi András írt kritikát, Lászlóffy Aladár könyvét Jankovics József bírálja.

A Műteremtőgátas sorozatban Tóth Béla Szalay Ferenc festőművésszel beszélget. A Tiszatáj áprilisi számát is Szalay Ferenc munkái illusztrálják.

Brigádok a mezőgazdaságban

„Olvasson velünk”

A pusztamérgesi Rizling Termelőszövetkezetben a Győzelem szocialista brigád a gazdasági vállalkozások mellett benevezett a Szabad Föld szerkesztősége által meghirdetett „Olvasson velünk” mozgalomba is, szép eredményeket értek el. Tavaly májusban átvették a szerkesztőség elismerő oklevelét. A múlt év decemberében az újabb önművelési programot az Olvasó Akadémiát is elfogadták a brigád tagjai, s elhatározták, hogy ebbe is beneveznek. Az önműveléssel kapcsolatos gondjaikat, gondolataikat, eredményeiket rendszeresen megbeszél-lik. Február 1-ig kellett elküldeni a brigád nevezését, de ők már ezt decemberben megtették. A pusztamérgesi brigád az Önművelési Naplót már megkapta. Az egyik aktív nyugdíjas brigádtag vállalta, hogy rendszeresen figyeli az ezzel kapcsolatos híreket, s folyamatosan kezeli a naplót is.

— Kertészeti brigád vagyunk — mondja Turcsányi István brigádvezető, miután egy hatalmas öszibarack-táblában ráakadtam. A brigád egyik része öszibarackot, a másik része pedig az alma-fagyutak metszi. — Tizenketten vagyunk. A brigádtagok többsége nő. Főleg a termelőségvetkezet gyümölcsösét gondozzuk. Természetesen, ha szükséges, másutt is segítünk. Különösen a szüreti időszakban akad bőséges tennivaló. A gyümölcs mellett a szőlőt is le kell szüretelni.

Csattognak a metszőollók. Az egyik fa ágán táskarádó szól. A vidám, talpbizsergető ritmusokra könnyebben halad a munka. Az asszonyok az ismertebb slágereket maguk is dúdolják.

— Jó együtt dolgozni — kapcsolódik hozzánk Fodor Szilveszterné, a brigád munkaverseny-felelőse. — Én még alapító tag vagyok. 1973 májusában alakult meg brigádunk. Kezdetül fogva megvitattuk, mit akarunk tenni, mit tudunk elvállalni.

Elhunyt Bozóki József

85 éves korában elhunyt Bozóki József elvtárs, a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetettje.

Bozóki József elvtárs, mint festő- és mázolósegéd Szegeden fiatalon kapcsolódott a munkásmozgalomba, és 1919-ben lett a párt tagja. A Tanácsköztársaság alatt részt vett a munkáshatalom szervezésében, kiépítésében. Az ellenforradalmi fehérterror idején ő is szervezte az ellenállást, az illegális sajtótermékek terjesztéséért, a tiltott agitálásért a Horthy-rendszer többször letartóztatta.

A felszabadulás után szakmunkásként építővállalatnál dolgozott. 1960-ban a szegedi pártbizottság gondnokaként ment nyugdíjba. Haláláig, mint területi pártalapszervezeti vezetőségi tag aktív társadalmi és politikai munkát végzett.

Munkássága elismeréseképpen 1957-ben megkapta a Munkás Paraszt Hatalomért Emlékérem és a Magyar Szabadság Erdemrend bronz fokozata, 1968-ban a Szocialista Hazáért Erdemrend, 1969-ben a Munka Erdemrend ezüst fokozata, 1970-ben a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem kitüntetést.

Hamvasztás utáni búcsúztatásáról később közlemény jelenik meg.

Az MSZMP Szeged városi Bizottsága

Iskola az irodalomnak

Színészképzésünk, meglevő gondjainból született az elképzelés: szervezzünk olyan középiskolai osztályokat is, ahonnan egyenes út vezet a színművészeti főiskolára. Ha sikerülne, kevesebben futnának neki reménytelenül a fővételnek, hiszen a gimnázium négy éve alatt közvetlen kapcsolatba kerülhetnek irodalommal is, színházzal is. Amikor Szentest vezető egy rádióinterjúból hallottak a lehetőségről, kaptak az alkalmon: jó lenne ilyen osztály a Horváth Mihály Gimnáziumban is. Biztos alap lenne az induláshoz az iskola régi jó híre, és az a körülmény, hogy ez a gimnázium régóta jegyben jár a színházi előképzés nem hivatalos formájával, a diákszínházzal. Huszonöt éve működik itt diákszínház megszaktítás nélkül, országos hírnév tapad hozzá, és számos díjat nyert.

A pécsi Nagy Lajos Gimnáziummal, a budapesti Madách Gimnáziummal egy időben, szeptemberben indul a szentesiben is az új osztály. Bácskai Mihályt, a gimnázium igazgatóját kértük meg, tájékoztasson bennünket az indulás elképzeléseiről.

Irodalmi-dramái osztály néven indul, tehát nem arról van szó, hogy mindenáron színészeket képezzünk Szentesen. Régi kategóriákkal egyet talál legjobban az egykori humán tagozathoz hasonlított majd az új osztály.

— Első gondolat minden hasonló kezdeményezésnél: mi lesz azokkal, akik színészi ambícióval jönnek ide, de

időközben kiderül, nem oda valók. Hova mehetnek még?

— Bárhova, ahova gimnáziumot végzett fiatal beteheti a lábát. Az első osztálytól kezdve egy órával többet fordítanak irodalomra, egy-egyel többet nyelvtanra, nagy szerepet kap a verstanulás és verselemzés mellett a beszédtechnika, az ének és a testnevelés. A pályaválasztásnál remélhetően ezek már számításba jöhetnek. A mostani jelentkezők közül — huszonhatot vettünk föl — csak tíz forgatja a fejében, hogy színész lesz, három rendező szeretne lenni, egy ügyvéd, ket-tő pedig újságíró.

— Ügyvéd és színész egy „műhelyben”?

— Tagadni nem lehet, a beszéd-készség nagy előny a jó ügyvédnél. A leendő újságíró az irodalomszeretet hozta ide. Aki időközben úgy érzi, rosszul választott, természetesen átléphet másik osztályba.

— Anyagi és tárgyi feltételek?

— A város első felajánlása: kollégiumot ad a jelentkezőknek. Laboratóriumokra, gépi berendezésekre itt természetesen nincsen szükség.

— Színházi háttér?

— Szép színházunk van, a környező városok együtteseinek hozzájárulása. A színművészeti főiskola KISZ-szervezete pártfogást ígért, vizsgaelőadásait elhozzák bemutatni. A debreceni, a szolnoki, a kecskeméti színház főljánlotta szakemberei támogatását is.

— Tanárok?

— Sok tanár dolgozik az iskolában, aki diákjeleit is itt töltötte, és a diákszínháznak is tagja volt. Mondhatnám úgy is, a színjátszás beoltott emberei. Alkalmuk nyílik most, hogy szervezeten csinálják, amit eddig kedvtelésből, szeretetből, ráadás-ként végeztek.

— Mit várhatunk tehát attól, aki négy év múlva érettségizik az irodalmi-dramai osztályban?

— Az átlagosnál nagyobb irodalomismeretet, irodalom-szeretetet, nagyobb beszéd-készséget és foglalmazni tudást. Számíthatunk természetesen arra, hogy ilyen ismeretek birtokában sokan színésznek jelentkeznek. A színházi élet nagy várakozással figyeli mostani kezdeményezésünket.

Horváth Dezső

Két zongoraművész

FISCHER ANNIE sokáig emlékeztető zongorahangversenyével zárult a színházban hétfőn délelőtt a filharmonia idei főbérleti sorozata. Ez egyben hosszú időre az utolsó koncert volt, melyet az átépítés előtt álló színházban hallhattunk. Fischer Annie a klasszikus és romantikus művek világszerte nagyra becsült, zseniális előadójá, korunk egyik legnagyobb zongoravirtuóza. Kitűnő diszpozícióban játszva megmutatta művészetének vonzó tulajdonságait, a tökéletes felkészültséget és lankadatlan koncentrációt, amellyel az általa előadott műveket felépítette. Átforrósodó fokozásainak, a kadenciáknak atmoszférateremtő erejük volt. Bilentésének gazdag tárházából a futamok tiszta megrajzolása éppúgy nem hiányzik, mint a plasztikus vonalvezetés. Széleskörű hangszertudás birtokosa. Pianista rátermettsége dús képzeletvilággal, igényességgel és komolysággal párosul.

Sikereinek biztosítéka — túl ezeken a nagyszerű tulajdonságokon —, hogy vérbeli pódiumművész. Egyén és érzelm fűtötte játékának utánozhatatlan poézisével, eleganciájával, színeinek árnyaltságával igazi, maradandó örömet szerzett. A benne feszülő és játékban megnyilvánuló emberfeletti szenvedélyek, indulatok, a sok évtizedes élettapasztalatból táplálkozó szomorúság és gyengédség költői kifejezése te-

szí ezt a virtuózsodát embe-rivé, teljessé, játékát ellen-állhatatlanná. Műsorán két Beethoven-szonáta, az Esz-dúr, valamint a c-moll, szü-net után pedig Schumann Karneválja szerepelt. A kö-zönség lelkes ovációval ün-nepelte Fischer Anniet, több ráadást követelt (eredménye-sen), és mihamarabb vissza-várja Szegedre.

SEBŐK GYÖRGY zongora-estjére szedrán este kerül sor a Tisza Szálló koncerttermé-ben. A külföldön élő, szegedi származású zongoraművész jó ideje már világhírnévének örvend. Négy mű szerepelt műsorán: Liszt: Weinen, Klagen... változatok és a Spa-nyol rapszódia, valamint Schubert: Wanderer fantá-ziája, végül Debussy: Images (Képek) című darabjának első kötete. Sebők játékában feltűnő volt a póztalan értel-mezés és korszerű feltölgás. Ezek az erények főként a Debussy-műben voltak felfe-dezhetőek. Játéka lényegre-törő, színekkel telített; a Wanderer fantáziában pé-dául lendületesen, eleven rit-mussal szöfaltak meg a gyors tételek, és igen szépen, kife-jezően, megkapó csúcspont-okkal és érzekdőkkel a lassú tételek. Teljesítményé-nek talán legnagyobb érté-keként a mondánivaló szug-gesztíven hűséges tolmácsolását kell megemlítenünk. A nálunk elég ritkán hallható Spanyol rapszodiát nemes ér-zéssel, impozáns technikával szöallattatta meg.

T. P. L.

Több gázpalack

A tavalyinál 40 ezerrel több háztartási gázpalack készült el az év végéig az Alumíniumárugyárban, a belkereskedelem részére. A korábbiál most már lényegesen rövidebb időn belül átvehetik az igénylők a gázpalackokat. Mindez annak az eredménye, hogy a gyárban a múlt évben megkezdődött a pb-palackgyártás rekonstrukciója, ami várhatóan ez év végéig be is fejeződik.

Az idén összességében 260 ezer 11 kilogrammos gázpa-lackot szállítanak a hazai üzletekbe. Ezenkívül a két-kilós és félkilós palackokból 30 ezret gyártanak, a Fegy-ver- és Gázkészülékgyár kü-lönböző típusú kempingtűzői-hez.

KNEB-vizsgálat az újtómozgalomról

Nem volt kialakult, kivite-lezhető ötlete? Az ügyintézés útvesztője, a nem megfelelő anyagi vagy erkölcsi elismerés, az eljárás szabályok ismeretének hiánya, vagy egyéb okok tartották vissza az elmúlt három évben az újtásoktól? — kérdezik a napokban a népi ellenőrök kérdőíveken az ország min-den megyéjében, s a főváros hét kerületében vállalatok, gyárak, üzemek, ipari és mezőgazdasági termelőszövetke-zetek vezetőitől, munkásaitól. Az áprilisban megkezdődött vizsgálat célja egyebek között annak megállapítása, miként valósítják meg az újtómozgalom fejlesztésére

hozott minisztertanácsi ren-deletet, milyen intézkedéseket tettek e mozgalom kiszé-lesítésére.

Nemzetiségi kórus- és színjátszó-vezetői tanfolyam

A nemzetiségi kultúra és amelyet a Kulturális Mi-nisztérium és a Népművelé-si Intézet a nemzetiségi szö-vetségek közreműködésével rendezett. Az elméleti kép-zés április 19-én fejeződik vezetői két éves tanfolyamon, be az első tanévben.

amelyet a Kulturális Mi-nisztérium és a Népművelé-si Intézet a nemzetiségi szö-vetségek közreműködésével rendezett. Az elméleti kép-zés április 19-én fejeződik vezetői két éves tanfolyamon, be az első tanévben.